VIKIPEEDIA

Kveeni keel

Kveeni keel (*kainun kieli, kveenin kieli, kväänin kieli* ja *meiðän kieli*[2]) on läänemeresoome keel, mida räägivad peamiselt Põhja-Norras elavad kveenid. Varem peeti kveeni keelt soome keele murdeks.

Kveeni keel (kainun kieli, kveenin kieli, kväänin kieli, meiðän kieli)	
Kõneldakse	Norras
Piirkonnad	Finnmargi ja Tromsi maakond
Kokku kõnelejaid	1 500[1]
Keelesugulus	uurali keeled soome-ugri keeled läänemeresoome keeled soome keel **kveeni keel**
Keelekoodid	
ISO 639-3	fkv

1996. aastal said kveenid Norras ametliku vähemuse staatuse ning 2005. aastal tunnustati kveeni keelt Norra vähemuskeelena. Toona arvati Norras olevat 2000–8000 kveeni keele kõnelejat.[3]

Kveeni keel on lähedaselt seotud kolme soome-ugri keelega, mida räägitakse Põhja-Skandinaavias: meä keel, karjala keel ja soome keel. Kveeni, meä, karjala ja soome keele rääkijad saavad üksteisest üldiselt ilma raskusteta aru.

Kveeni keel on laenanud mitmeid sõnu norra keelest, näiteks kasutatakse sõna *tyskäläinen* (sakslane) soomekeelse sõna *saksalainen* asemel. Kveeni keel kasutab ka mõningaid vanu soome keele sõnu, mida Soomes enam ei kasutata.[3]

Alates 1860. aastatest üritas Norra valitsus kveene assimileerida. Keelati kveeni keele kasutus koolides ja valitsusasutustes, kveenikeelsed kohanimed asendati norra omadega. Alates 1970-ndatest on kveenidel ja saamidel lubatud oma keeli kasutada. Kveeni kultuuri ja keele vastu on tõusmas huvi ja nende populaarsus kasvab.[3]

Uurali keelkonna kõigile keeltele omaselt on kveeni keel soovõrdne, selles puudub grammatiliselt sugu.

Keelenäited

Kveeni keel[2]:	**Soome keel:**	**Eesti keel:**
Kvääninkieli oon se kieli mitä kväänit oon puhuhneet ja vielä tääpänäki puhhuuvat, ja mikä oon säilyny ruottalaistumisen ja norjalaistumisen läpi minuriteettikielenä. Minun mielestä Torniolakson «meiän kieliki»	*Kveenin kieli on se kieli, jota kveenit ovat puhuneet ja vielä tänä päivänäkin puhuvat, ja joka on säilynyt ruotsalaistumisen ja norjalaistumisen läpi vähemmistökielenä. Minun mielestäni Torniolaakson "meidän kielikin" on vanhaa kveenin kieltä tai*	*Kveeni keel on see keel, mida kveenid on rääkinud ja tänapäevalgi veel räägivad ja mis on üle elanud rootsistamise ja norrastamise vähemuskeelena. Minu meelest on Meänmaa "meä keelgi"*

oon vanhaa kvääninkieli tahi vanhaala meiđän kielelä kaihnuunkieli.	*vanhalla meidän kielellämme kainuun kieltä.*	*vana kveeni keel ehk meie vanas keeles kainu keel.*

Viited

1. "Ethnologue, kveenid" (https://www.ethnologue.com/language/fkv).
2. "Omniglot, kveenid" (https://www.omniglot.com/writing/kven.htm).
3. "Fennougria, kveenid" (https://fennougria.ee/rahvad/laanemeresoome-rahvad/soomlased/kveenid/).

v · r (https://et.wikipedia.org/w/index.php?title=Mall:Uurali_keeled&action=edit) **Uurali keeled ja murded**

ugri keeled	handi keel • mansi keel • ungari keel
permi keeled	komi keel (permikomi keel, jazva murre) • udmurdi keel (bessermani murre)
mari keeled	niidumari keel • mäemari keel (loodemari murre)
mordva keeled	ersa keel • mokša keel
saami keeled	Akkala saami keel † • Inari saami keel • Kemi saami keel † • Kildini saami keel • koltasaami keel • turjasaami keel • Lule saami keel • lõunasaami keel • Pite saami keel • põhjasaami keel • Ume saami keel
läänemeresoome keeled	eesti keel (mulgi keel, setu keel, tartu keel, võru keel) • isuri keel • karjala keel (livviko ehk Aunuse karjala keel, lüüdi keel) • liivi keel • soome keel (kveeni keel, meä keel) • vadja keel (kreevini keel) • vepsa keel
samojeedi keeled	neenetsi keel (tundraneenetsi keel • metsaneenetsi keel) • eenetsi keel • nganassaani keel • sölkupi keel • kamassi keel † • matori keel † (koibali keel †) • juratsi keel †
kindla klassifikatsioonita keeled	meštšera keel † • muromi keel † • merja keel † • tšuudi keel † •